

บทคัดย่อ

การศึกษาภูมิปัญญาการสอนหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในบทหนึ่ง
ตะลุงของ หนึ่งฉิ้น อรมุคมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาประวัติและผลงาน
การเขียนบทหนึ่งตะลุงของหนึ่งฉิ้น อรมุค 2) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการสอนหลักธรรมใน
พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในบทหนึ่งตะลุงของ หนึ่งฉิ้น อรมุค ผลของการศึกษาสรุปได้
ดังนี้

1. ประวัติและผลงานของหนึ่งฉิ้น อรมุค หนึ่งฉิ้น อรมุคเป็นปราชญ์ชาวบ้าน
แถบกลุ่มทะเลสาบสงขลาที่เด่นชัด คือ มีผลงานการแสดงหนึ่งตะลุงไม่น้อยกว่า 6000 ครั้ง
และเขียนบทหนึ่งตะลุงไว้ไม่น้อยกว่า 100 เรื่อง

2. ภูมิปัญญาการสอนหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในบทหนึ่งตะลุง
ของหนึ่งฉิ้น อรมุค ด้านกลวิธีสอนและสิ่งที่สอนมีดังนี้

2.1 กลวิธีสอนหลักธรรมในพระพุทธศาสนามี 4 วิธีคือ

2.1.1 การเลือกหลักธรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์

2.1.2 การใช้อุปมาเปรียบเทียบ

2.1.3 การใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

2.1.4 การใช้กลวิธีสอนที่หลากหลาย

2.2 หลักธรรมที่สอนที่ปรากฏในบทหนึ่งตะลุงของหนึ่งฉิ้น อรมุคจำแนก
ได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.2.1 หลักธรรมที่พึงรู้ ได้แก่ หลักไตรลักษณ์ปฏิบัติสมุปบาทโลกธรรม
อริยสัจนิพพาน วิสัยโลก หลักธรรมเบ็ดเตล็ด

2.2.2 หลักธรรมที่พึงมี ได้แก่ ความรู้จักสังเกตพิจารณาหาเหตุผล ความไตร่ตรองรอบคอบระมัดระวังไม่คว่นสรุป ความไม่ประมาท ความรู้จักตน ความรู้จักบุคคล ความกตัญญูกตเวที ความมีทฤษฎัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม ความสำรวมตน ความรู้จักคบคน ความมีสัจจะ ความมีมนุษยธรรม (ความมีศีล 5 ประการ) ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความไม่พยายามให้อภัย ความรู้จักกาล ความเค็ดเค็ดยมนั่นคง ความมองการณ์ไกล ความเพียรพยายาม ความรักสามัคคี ความมีปัญญาวิจารณ์ญาณรู้จักถือเอาประโยชน์ ความตระหนักในคุณค่าของการทำดี ความรู้จักสดับรับฟังรู้จักถาม ความเอาใจใส่ต่อสังคม ความมีระเบียบวินัย ความรักศรัทธาในศีลปะวัตนธรรมของตน ความซื่อสัตย์ค่อน้ำที่ ความประหยัด ความสันโคษ ความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ

